Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U002694

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-06-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Псьота Тетяна Володимирівна

2. Tetiana Psota

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-6416-4098

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 293

Назва наукової спеціальності: Міжнародне право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародне право

Дата захисту: 06-08-2026

Спеціальність за освітою: Міжнародне право

Місце роботи здобувача: Другий апеляційний адміністративний суд

Код за ЄДРПОУ: 42256976

Місцезнаходження: майдан Театральний, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14253

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.11, 10.87, 10.09, 03.29

Тема дисертації:

1. Еволюція правового статусу особи у домодерному та модерному міжнародному праві (кінець IV тис. до н. е. – початок XX ст.)

2. The Evolution of the Legal Status of an Individual in Pre-Modern and Modern International Law (Late 4th Millennium BC – Early 20th Century)

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню еволюції правового статусу особи у домодерному та модерному міжнародному праві кінця IV тис. до н. е. – початку XX ст. У Розділі 1 здійснено аналіз історіографії проблеми правового статусу особи у домодерному та модерному міжнародному праві. Надано характеристику джерельної бази дослідження правового статусу особи в міжнародному праві домодерного і модерного періодів, визначено її структуру та особливості. У контексті теоретико-методологічних основ дослідження проблеми зазначено, що під час вивчення використано філософські, загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, основні принципи здобуття наукових знань, що уможливило розгляд явища правового статусу індивіда та його характерних рис у зазначених хронологічних межах як динамічної категорії, яка обумовлювалася розвитком міжнародного права, еволюцією уявлень про значення людини у міжнародних відносинах. У Розділі 2 виявлено характерні риси правового статусу особи у стародавньому

міжнародному праві та ступінь впливу регіональних факторів на еволюцію становища індивідів, з'ясовано передумови появи та розмежування у міжнародному праві стародавнього періоду правового статусу певних категорій осіб, а саме: іноземців, торгових представників, дипломатичних агентів, злочинців, біженців, рабів, дезертирів, комбатантів, некомбатантів, цивільних осіб та військовополонених. Здійснено аналіз особливостей правового статусу особи в середньовічному міжнародному праві та впливу релігійних, станових і політико-правових чинників на його формування. У Розділі 3 з'ясовано вплив Вестфальського конгресу 1648 р. на трансформацію правового становища особи в європейському міжнародно-правовому просторі шляхом аналізу Вестфальських мирних договорів, виявлення змін у співвідношенні принципу державного суверенітету та правового статусу індивіда, а також визначення ролі нової системи міждержавних відносин у формуванні опосередкованих механізмів міжнародно-правового захисту особи. Проаналізовано правові акти Французької революції, а саме Декларацію прав людини і громадянина 26 серпня 1789 р., Конституцію 1791 р., Конституцію 1793 р., Конституцію 1799 р., декрети Національних зборів революційного періоду та інші документи як нормативно-ідеологічне підґрунтя змін у правовому статусі особи. Також встановлено форми рецепції змісту даних норм у міжнародному праві шляхом виявлення впливу революційних ідей на формування міжнародно-правових стандартів у сфері прав іноземців, гуманізації права війни та становлення універсалістських підходів до прав людини. У контексті інституціоналізації окремих елементів міжнародної правосуб'єктності індивіда у міжнародному праві XIX – початку XX ст. проаналізовано Заключний акт Віденського конгресу 9 червня 1815 р., Паризький мирний договір 30 березня 1856 р., Берлінський трактат 13 липня 1878 р., а також Декларацію держав про припинення торгівлі неграми 8 лютого 1815 р., Паризьку декларацію про морське право 16 квітня 1856 р., Бухарестський мирний договір 28 травня 1812 р., Конвенцію про забезпечення вільного користування Суецьким каналом 29 жовтня 1888 р., Женевські та Гаазькі конвенції, акти, прийняті з метою функціонування міжнародних організацій, Версальський мирний договір 28 червня 1919 р. та Статут Ліги Націй, інші нормативно-правові документи. Зазначено, що індивід не визнавався повноцінним суб'єктом міжнародного права, хоча набув окремих елементів міжнародної правоздатності завдяки інтенсифікації закріплення його елементів на міжнародному рівні протягом XIX – початку XX ст. шляхом прийняття заключних актів конгресів, багатосторонніх та двосторонніх угод.

2. The thesis is devoted to a comprehensive study of the evolution of the legal status of an individual in pre-modern and modern international law during late 4th millennium BC – early 20th century. Chapter 1 provides an analysis of the historiography of the problem of the legal status of an individual in pre-modern and modern international law. The source base for the study of the legal status of an individual in international law during pre-modern and modern periods is characterized, its structure and features are determined. In the context of the theoretical and methodological foundations of the study, it is noted that the research employs philosophical, general scientific, and special methods of inquiry, as well as the fundamental principles of scientific knowledge acquisition which made it possible to examine the phenomenon of the legal status of a person and its characteristic features within the specified chronological framework as a dynamic category shaped by the development of international law and the evolution of ideas regarding the role of an individual in international relations. In Chapter 2, the characteristic features of the legal status of an individual in ancient international law and the degree of regional factors influence on the evolution of the position of individuals are revealed, the prerequisites for the emergence and delimitation of the legal status of certain categories of persons in international law of the ancient period are clarified, namely: foreigners, trade representatives, diplomatic agents, criminals, refugees, slaves, deserters, combatants, non-combatants, civilians and prisoners of war. The analysis of the features of the legal status of a person in medieval international law and the influence of religious, class, political and legal factors on its formation was carried out. In Chapter 3, the impact of the Westphalian Congress of 1648 on the transformation of the legal status of an individual in the European international legal space is clarified by analyzing the Westphalian Peace Treaties, identifying changes in the correlation between the principle of state sovereignty and the legal status of an individual, and determining the role of the new system of interstate relations in the formation of indirect mechanisms of international legal protection of a person. The legal acts of the French

Revolution are analyzed as a normative and ideological basis for changes in the legal status of a person, namely the Declaration of the Rights of Man and of the Citizen of August 26, 1789, the Constitution of 1791, the Constitution of 1793, the Constitution of 1799, the decrees of the National Assembly during the revolutionary period and other documents. The forms of reception of the mentioned norms content in international law are also established by identifying the influence of revolutionary ideas on the formation of international legal standards in the field of the rights of foreigners, the humanization of the law of war and the formation of universal approaches to human rights. In the context of the institutionalization of separate elements of the international legal personality of an individual in international law of the 19th and early 20th centuries, the Final Act of the Congress of Vienna of June 9, 1815, the Paris Peace Treaty of March 30, 1856, the Berlin Treaty of July 13, 1878, as well as the Declaration of the Powers, on the Abolition of the Slave Trade of February 8, 1815, the Paris Declaration respecting Maritime Law of 16 April, 1856, the Treaty of Bucharest of 28 May, 1812, the Convention Respecting the Free Navigation of the Suez Maritime Canal of October 29, 1888, the Geneva and Hague Conventions, acts adopted for the purpose of the functioning of international organizations, the Treaty of Versailles of June 28, 1919, the Covenant of the League of Nations, and other legal documents were analyzed. It is noted that an individual was not recognized as a full-fledged subject of international law, although a person acquired certain elements of international legal capacity due to the intensification of the consolidation of its elements at the international level during the 19th – early 20th centuries through adoption of the final acts of congresses, multilateral and bilateral agreements.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Псьота Т. В. Поняття міжнародно-правового статусу особи в сучасній правовій думці: історіографія проблеми. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2023. Вип. 78 (2). С. 372–376. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.60
- Псьота Т. В. Генеза засад правового статусу особи в європейській міжнародно-правовій дійсності. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». 2024. № 37. С. 208–213. DOI: https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-24
- Псьота Т. В. Повага до прав і свобод людини як передумова реалізації правового статусу особи в демократичній державі. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». 2024. № 38. С. 86–94. DOI: https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-38-08
- Псьота Т. В. Еволюція правового статусу особи у пам'ятках міжнародного права класичної доби: від Вестфальського конгресу до модерних трансформацій. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. 2025. Вип. 2 (34). С. 52–58. DOI: https://doi.org/10.32689/2617-9660-2025-2(34)-52-58
- Псьота Т. В. Міжнародно-правове становище особи в контексті повоєнного договірного врегулювання 1919–1923 рр. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2025. Том 36 (75). № 5. С. 183–188. DOI: https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2025.5/30

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гавриленко Олександр Анатолійович
2. Oleksandr Havrylenko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5554-4919

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57211967314; Web of Science Researcher ID: Y-8919-2018; https://scholar.google.com.ua/citations?user=-xI1xywAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гутник Віталій Володимирович
2. Vitalii Gutnyk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1401-4393

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57214083366

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Невара Лілія Михайлівна

2. Liliia Nevara

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1775-8806

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Реньов Євген Владиславович

2. Ievgen Renov

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5791-0548

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шамраєва Валентина Михайлівна

2. Valentina Shamrayeva

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7140-3742

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Сироїд Тетяна Леонідівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Сироїд Тетяна Леонідівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Шевченко Андрій Олександрович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна